

УДК 657.1

Онищук Вікторія

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
**ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ
ПІДПРИЄМСТВ**

Onyshchuk Victoria

Ternopil Ivan Puluj National Technical University
**FEATURES OF THE ORGANIZATION OF ACCOUNTING OF AGRICULTURAL
ENTERPRISES**

З розвитком ринкової економіки та введенням в дію національних стандартів обліку суб'єктам господарювання надано значні права і можливості у реалізації своїх економічних інтересів, вибору способів організації виробництва та збуту продукції, організації та методики її обліку. У звітності кожного сільськогосподарського підприємства домінуючу позицію у складі оборотних активів займає стаття «готова продукція», адже від обсягів виробництва і реалізації продукції залежить показник прибутку. Дія Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку суттєво вплинула на облікові аспекти сільськогосподарських підприємств, постала необхідність по-новому відображати господарські операції щодо виробництва та реалізації готової продукції.

Однією з важливих загальноекономічних і бухгалтерських наукових і практичних проблем, що особливо актуальна в ринкових умовах, є визначення фінансового результату діяльності підприємства [5]. Вагоме місце в управлінні сучасним сільськогосподарським суб'єктом господарювання займає бухгалтерський облік фінансових результатів, який покликаний створити належні умови менеджерам для здійснення відповідного контролю виконаних господарських операцій, не лише оперативно реагуючи на зміни, що відбуваються на самому підприємстві, а також передбачаючи й уникаючи небажаних ситуацій, пов'язаних зі змінами в зовнішньому середовищі.

Одним з основних напрямів вирішення багатоаспектної проблеми удосконалення обліку є розвиток його форм. Форми обліку завжди визначали техніку та способи ведення облікової роботи відповідно до потреб суспільного виробництва й обміну [1]. В сучасних умовах функціонування сільськогосподарських підприємств, що характеризуються переходом економіки України на ринкові засади, роздержавленням та приватизацією землі, майна, розвитком конкуренції, входженням в СОТ зумовили необхідність удосконалення господарського управління та його складової – обліку. Удосконалення обліку безпосередньо залежить від рівня автоматизації. Існують суттєві особливості організації обліку в умовах застосування комп'ютерної її форми. Саме це і обумовлює актуальність проблематики організації обліку сільськогосподарських підприємств в умовах автоматизації.

Сільськогосподарський сектор має важливе значення для економіки України, як одна з провідних галузей. Оскільки це специфічна сфера обліку, тут є певні особливості, характерні тільки для сільськогосподарських підприємств. Виробничий кооператив – утворюється фізичними особами для отримання прибутку. Обслуговуючий кооператив - утворюється фізичними або юридичними особами, для надання послуг переважно членам кооперативу. Господарські товариства (ТОВ або АТ), національні корпорації, найпоширеніші після ФГ. Варто зазначити, що для всіх вищенаведених груп виробників сільськогосподарської продукції характерна єдина для всіх форм господарювання методологія, проте варто зазначити, що на відміну від інших

виробництв вона має певні особливості, що спричинені наявністю у процесі виробництва біологічних об'єктів [2].

Сільське господарство – це сфера, де є види діяльності, що потребують ліцензування, порядок і отримання якої регулюються законом України «Про ліцензування деяких видів господарської діяльності». Щодо форми обліку на сільськогосподарських підприємствах, то на сьогоднішній день найбільш поширеною є журнально-ордерна форма для підприємств агропромислового комплексу [4]. Певні специфічні правила та принципи обліку, які можуть мати місце на сільськогосподарському підприємстві, повинні бути зазначені в прийнятій обліковій політиці, яка обов'язково має враховувати вимоги МСФЗ.

Для того щоб зрозуміти, які саме особливості присутні в обліку на сільськогосподарських підприємствах, варто розглянути особливості самого виробництва в цій сфері, які мають безпосередній вплив на організацію обліку: – різноманітність галузей сільськогосподарської діяльності, наявність характерної продукції та продуктів власної переробки. У зв'язку з цим облік повинен на вищому рівні враховувати витрати за галузями виробництва, на нижчому – за культурами рослин і видами тварин, за продукцією допоміжного виробництва та іншими видами продукції. – специфічна особливість сільськогосподарської діяльності – це сезонність. Враховуючи це, треба розуміти що має місце нерівномірне використання техніки (часто на засадах оренди), робоча сила також потрібна тільки в певні періоди часу [3].

На облік це також має свій вплив: витрати потрібно нагромаджувати на рахунках обліку протягом періодів з подальшим розподілом чи списанням наприкінці календарного року. Природні фактори також мають місце серед особливостей що впливають на ведення обліку, вони відгукуються на формування собівартості продукції сільського господарства. Тобто за однакових витрат на одну і ту ж продукцію внаслідок впливу природного фактору вихід кінцевого продукту може бути різний. Це, відповідно, змінює собівартість продукції, та, у свою чергу, її ціну. Дуже велика частина сільськогосподарської продукції йде на власне споживання, що призводить до створення страхових фондів у рослинництві [5]. Ця особливість вимагає значної специфіки обліку витрат та калькулювання. Варто також пам'ятати що крім основної продукції в процесі виробництва може виникати і побічна. Це зумовлює необхідність вибору об'єктивних методів калькулювання її собівартості.

Проаналізувавши вищесказане можна узагальнити, що найзначніший вплив на організацію обліку сільськогосподарських підприємств має сезонність, багатогалузевість, наявність основної та побічної продукції.

Список використаних джерел:

1. Шепель Т.П. Конспект лекцій, Львів, НУ «Львівська Політехніка», 2020.
2. Облік і аудит витрат на сільськогосподарських підприємствах. URL: https://vuzlit.com/114814/oblik_audit_vitrat_silskogospodarskih_pidpriyemstvah (дата звернення: 04.12.2022).
3. Ратинський В.В. Бухгалтерський облік і аналіз: перспективи для малого бізнесу. *Економіка та суспільство*, 2021. №25
4. Ратинський В.В. Бухгалтерський облік у процесі управління підприємством *Агросвіт*, Дніпровський державний аграрно-економічний університет, ТОВ ДКС Центр, 2021. №7-8. С. 79-84.
5. Ратинський В.В. Інформаційні технології в бухгалтерському обліку. перспективи та проблеми, *Інформаційно-аналітичний наукометричний журнал «Економіка. Фінанси. Право»*, 2021. № 4/1. С.17-21.